

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

AFIR: EU-asetus vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta

AFIR-data infotilaisuus 10.4.2025

Aki Tilli ja Tero Lähde, Traficom

Sisältö

- ▶ AFIR yleisesti
- ▶ EU-asetus ja kansallinen lainsäädäntö
- ▶ Velvoitteet
 - ▶ Jäsenvaltio
 - ▶ Lataus- ja tankkausasemien omistajat/ylläpitäjät
- ▶ AFIR-datasta
 - ▶ AFIR-datavelvoitteet: mitä, miten, kuka ja milloin?
 - ▶ Mitä tietoja tulee asettaa saataville?
 - ▶ Tarpeet ja hyödyt, tulkintaa
- ▶ AFIR -markkinatietoseuranta

Mitä AFIR on?

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2023/1804 vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta

- ▶ Tuttavallisemmin "Jakeluinfra-asetus" tai "AFIR", [linkki](#)
- ▶ Suoraan velvoittavaa lainsäädäntöä!
- ▶ Kansallinen toimeenpano (koskee viranomaisten roolien määrittelyä):
 - ▶ [475/2024](#), Laki liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurista
 - ▶ Laki liikenteen palveluista annetuin lain muuttamisesta (säädöshanke [data-avaruus I](#)) ja HE "[data-avaruus II](#)"
 - ▶ (+ Vesi- ja lentoliikenne)
 - ▶ **EU: Datavaatimukset AFIR Artikla 20**
 - ▶ Datavelvoitteita tarkentavat komission [täytäntöönpanoasetus](#) ja [delegoitu](#) asetus

Lainsäädännön tila

- **EU-säädökset**

- AFIR **voimaan 13/04/2024**, data-asetukset **14/04/2025**
 - Täytäntöönpanoasetus datasta **julkaistu**
 - Delegoitu asetus ohjelmointirajapinnasta **julkaistu**

- **Kansallinen lainsäädäntö**

- 475/2024, Laki liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurista (**voimaan 7/2024**)
- 864/2014 Ilmailulaki
- 1672/2009 Merenkulun ympäristönsuojelulaki
- 150/2025 Laki liikenteen palveluista annetuin lain muuttamisesta (**julkaistu 8.4.2025 Finlexissä, voimaan 14/04/2025**) ja "Data-avaruus II" (**HE, valmisteilla**)

Mitä kaikkea AFIR sisältää?

- ▶ Pakolliset, koko EU:ta koskevat tavoitteet eri liikennemuotojen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin kehittymiselle
 - ▶ Asettaa velvoitteita mm. tieliikenteen jakeluinfralle, vesi- ja lentoliikenteen maasähkölle,...
 - ▶ Kattaa kaikki vaihtoehtoiset polttoaineet

Vaatimuksia

- ▶ jäsenvaltioille sekä
- ▶ lataus- ja tankkauspaikkojen ylläpitäjille/omistajille
 - ▶ Hinnoittelun ja maksutapojen periaatteista
 - ▶ Lataus- tai tankkauspaikkojen tekniikasta
 - ▶ **Yleisesti saataville asetettavista tiedoista**

AFIRin velvoitteita JÄSENVALTIOILLE

liittyen tieliikenteeseen

Tieliikenteen julkisen lataus- ja tankkausinfran käyttöönoton varmistaminen

Lataus- ja tankkausasemien tunnisteorganisaatio (IDRO)
(Data-avaruus I :Traficom)

Kansallinen yhteyspiste (NAP)
(Data-avaruus I: Tilaaja Väylävirasto, toteuttaja Fintraffic)

Asetuksen tavoitteiden saavuttamisen suunnitelma
(kansallinen toimintakehys eli jakeluinfraohjelma) *(LVM)*

Asetuksen tavoitteiden edistymisen seuranta, valvonta ja raportointi
(Jakeluinfralaki + Data-avaruus I : Traficom)

AFIRin velvoitteita maantieliikenteen toimijoille

Lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjät/omistajat

**Tietojen toimittaminen rajapintaan/tietojen
avaaminen saataville rajapinnan kautta maksutta**

Maksutavat eri tapauksissa; esim. maksupäätteisiin liittyviä
vaatimuksia

Hintatietojen, hintavertailujen esittämisen ja jakelupisteen tekniset
vaatimukset

AFIR-datavelvoitteet: mitä, miten, kuka ja milloin?

- ▶ Tietojen saataville asettamisen velvoite alkaen 14/04/2025
- ▶ Velvoite koskee *yleisesti saatavilla olevien, vaihtoehtoisia polttoaineita* jakelevien asemien *ylläpitäjiä/omistajia*
 - ▶ Määritelmät AFIRissa!
- ▶ Kansallisen yhteyspisteen (NAP, "National Access Point") kautta (rajapinnat!)
 - ▶ NAP: perustaminen viivästynyt, kansallinen vastuunjako toteutuksesta virallisesti: Laki liikenteen palveluista annetuin lain muuttamisesta (tulossa voimaan 14.4.2025)
 - ▶ Tarkempaa NAP-tietoa seuraavissa esityksissä!

AFIR, resitaali (67):

"

On tarpeen antaa kuluttajille riittävästi tietoa tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien vaihtoehtoisten polttoaineiden yleisesti saatavilla olevien lataus- ja tankkauspisteiden maantieteellisestä sijainnista ja ominaisuuksista sekä niissä tarjotuista palveluista. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että yleisesti saatavilla olevien lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjät tai omistajat asettavat saataville asiaan liittyvää staattista dataa ja dynaamista dataa.

"

Mitä tietoja tulee asettaa saataville?

- ▶ AFIR velvoittaa asettamaan saataville dynaamista ja staattista dataa maksutta
- ▶ Velvoite koskee vaihtoehtoisten käyttövoimien yleisesti saatavilla olevaa jakeluinfraa
 - ▶ Erityisesti sähkö ja vety mutta myös mm. paineistettu ja nesteytetty metaani
- ▶ Dataa sekä asema- että lataus-/tankkauspiste -tasolla
 - ▶ Tarkennuksia tiedoista polttoainekohtaisesti täytäntöönpanoasetuksen 2025/655 [liitteessä](#)

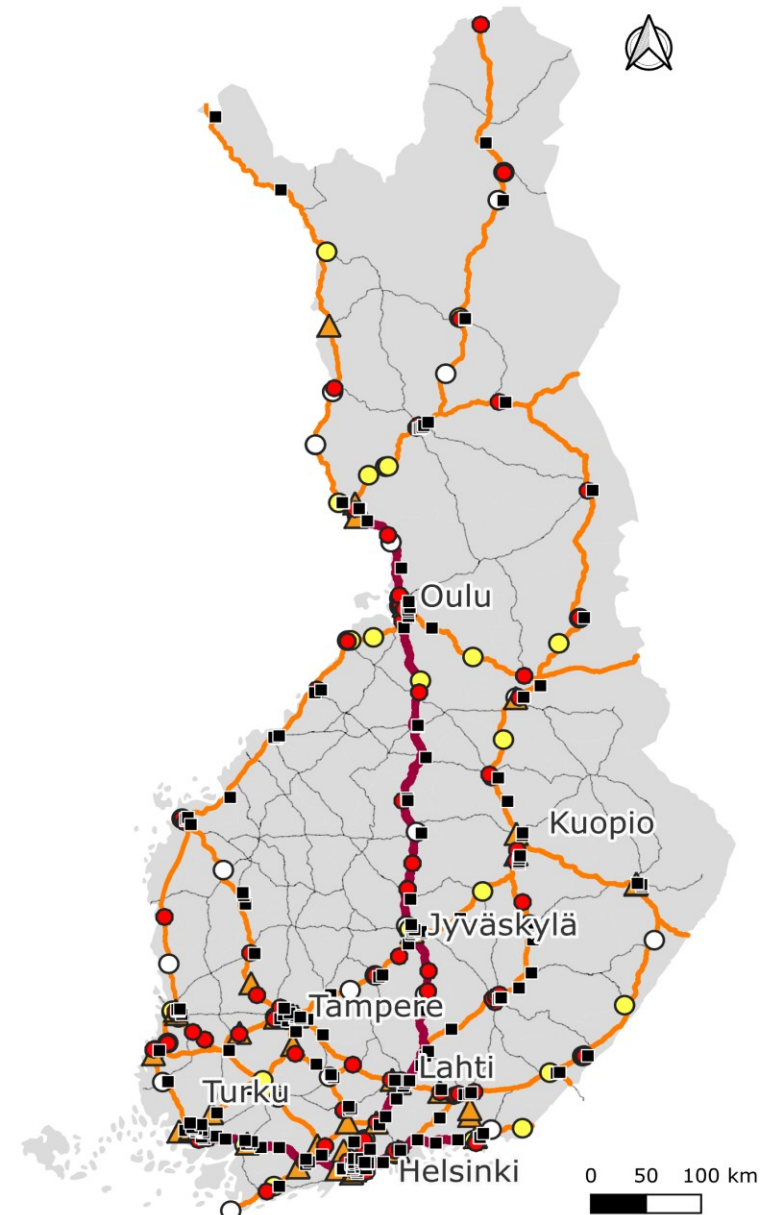
Staattinen data (1 vrk muutoksesta) 40 datakohtaa:	Dynaaminen data (1 minuutti muutoksesta) 4 datakohtaa:
Asemalle sopiva ajoneuvotyyppi, latauspisteen maksimi antoteho, aseman maksimi antoteho, aseman sijainti, käyttövoima, osoite, aukioloajat, liittimien tyypit/lkm, maksutavat, jne...	1. Toimintatila (ok/ei ok) 2. Saatavuus (käytössä/ei käytössä) 3. Hinta Vedylle lisäksi 4. Ilmoitus jos vedyn kapasiteetti asemalla < 100 kg

AFIR tulkinta-apua

- ▶ Komissio on julkaissut ei-sitovan [Q&A:n](#) AFIR:in tulkintaan liittyen
 - ▶ Sisältää nyt AFIR artiklojen 2 ja 5 tulkintaa; AFIR:ssa tarkoitetaan
 - ▶ ‘yleisesti saatavilla olevalla vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurilla’ vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria, joka sijaitsee suurelle yleisölle avoimessa paikassa tai tilassa, riippumatta siitä, sijaitseeko vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuri julkisessa vai yksityisessä kiinteistössä ja sovelletaanko paikkaan tai tilaan pääsyä koskevia rajoituksia tai ehtoja, sekä riippumatta sovellettavista vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöehdoista;
 - ▶ ‘vaihtoehtoilla polttoaineilla’ polttoaineita tai voimanlähteitä, joilla korvataan ainakin osittain fossiilisen öljyn lähteiden käyttö liikenteessä käytetyssä energiassa ja joilla on mahdollista edistää liikenteen irtautumista hiilestä ja parantaa liikenteen alan ympäristötehokkuutta
 - ▶ ‘latauspisteen ylläpitäjällä’ tahoa, joka vastaa latauspisteen hallinnoinnista ja toiminnasta ja joka tarjoaa latauspalvelua loppukäyttäjille, myös liikkumispalvelun tarjoajan nimissä ja puolesta;

Yhdenmukaisen ja avoimesti saatavilla olevan datan hyötyjä ja tarpeita

- ▶ Vertailtava, kattava ja luotettava data kansalaisille
- ▶ Mahdollisuus tuottaa datan perusteella koonteja ja palveluita (toimijat itse, kolmannet osapuolet, viranomaiset)
- ▶ Raportointien, analyysien pohja
 - ▶ Kansallisessa raportoinnissa on tarve tiedolle, esim.
 - ▶ Latausaseman sijainti
 - ▶ Latauspisteiden maksimiantoteho
 - ▶ Latausaseman maksimiantoteho (ei tyypillisesti ole sama kuin latauspisteiden maksimitehojen summa!)
 - ▶ Aseman soveltuvuus raskaalle kalustolle

Raskaalle kalustolle soveltuva latausasema?

- ▶ Toimeenpanosäädöksen mukaan jaettavien tietojen pitää sisältää se, soveltuuko latausasema raskaalle kalustolle
 - ▶ AFIR tai sen tukimateriaalit: ei tarkkaa määritelmää HDV-latausaseman vaatimuksille: AFIR:ssa tarkoitetaan...
 - ▶ **'raskaille hyötyajoneuvoille tarkoitettulla** latauspisteellä, -asemalla tai -kentällä' latauspistettä, -asemaa tai -kenttää, joka on tarkoitettu raskaiden hyötyajoneuvojen lataamiseen, joko liittimien/pistotulppien erityisen suunnittelun tai latauspisteen, -aseman tai -kentän yhteydessä olevan pysäköintipaikan suunnittelun taikka molempien vuoksi;
 - ▶ **'raskaalla hyötyajoneuvolla'** asetuksen (EU) 2018/858 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa kuvattua M2-luokan moottoriajoneuvoa, 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa kuvattua M3-luokan moottoriajoneuvoa, 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa kuvattua N2-luokan moottoriajoneuvoa tai 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohdassa kuvattua N3-luokan moottoriajoneuvoa;
- = Kuorma-autot (ei vaatimusta yhdistelmiin liittyen!) ja linja-autot**
- = Eurooppalaisten ajoneuvojen mitat referenssi AFIR:ssa!**

Raskaalle kalustolle soveltuva latausasema?

- ▶ Reunaehdotaja mitta- ja massadirektiivistä (96/53/EC):

- ▶ Leveys: max. 2,6 m (= peileineen 3+ m)
- ▶ Korkeus: max. 4 m
- ▶ Pituus: max. 12 m (6-12 m, keskim. ~10 m)
- ▶ Tyypilliset turistibussit 12-15 m, pienikokoiset 7-12 m

Jos latauspaikka pystyy palvelemaan suurta osaa ko. speksien ajoneuvoista, voi olla raskaalle kalustolle soveltuva

- ▶ Jännite 800V
- ▶ Tilavaatimus: kuorma-auton tai bussin tulee mahtua lataamaan ja operoimaan käytettävissä olevassa tilassa
- ▶ EI tarkoita sitä että
 - ▶ ...kaiken raskaan kaluston tai etenkin raskaan kaluston yhdistelmien olisi mahdollista sellaisenaan lataamaan
 - ▶ ...minkä tahansa kuorma-autoksi luokitellun (usein pakettiauton näköisen) ajoneuvon lataamiseen riittävä tila riittää

Raskaalle kalustolle soveltuva latauspiste, käytännössä? Esimerkkejä

► Esim.

- Tyypillinen 2-akselinen jakelukuorma-auto mahtuu lataamaan ja operoimaan: voi soveltua
- Mahdollisuus ladata, jos perävaunuja irrotetaan ja niille on väliaikaista tilaa: voi soveltua

Kuva: Ahola Transport

AFIR -markkinatietoseuranta

Markkinatietokysely vuonna 2025 liittyen AFIR:n hintojen valvontaan

- ▶ Erittäin kompakti kyselylomake
- ▶ Toteutetaan alkusyksyllä
- ▶ Koskee sähkö- ja kaasulatausta sekä etanolin tankkausta
 - ▶ määriä ja myyntejä vuositasolla
- ▶ Traficom on toimijoihin yhteydessä ja asiasta tulee lisätietoa kesän aikana!

Kiitos!